16de JAARGANG — CURAÇAO DEN 29sten JULI 1899. — No. 813

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao 28 Juli.

Eerbewijzing aan een zelfmoordenaar.

De *Tijd* van 27 Juni ll. schrijft :

Uit 's Hertogenbosch wordt ons een schrijven toegezonden, waarin lucht wordt gegeven aan de verontwaardiging over het feit, dat in het Nederlandsche leger soldaten bevolen worden, om de laatste eer te bewijzen aan het lijk van zelfmoordenaars. Ook schijnt nu weder dáár een officier de misdaad begaan te hebben van zelfmoord en worden, volgens onzen briefschrijver, soldaten gecommandeerd voor een militaire begrafenis. Hoewel de heftigheid van het schrijven aan de letterlijke opneming in den weg staat en wijzelven van het geval, hetwelk schrijver op het oog heeft, niet voldoende op de hoogte zijn, om bepaaldelijk daarover een beslist oordeel uit te spreken, aarzelen wij niet, als onze meening te kennen te geven, dat het ook ons in 't algemeen ergerlijk voorkomt, zelfmoordenaars in het leger met militaire eer ter aarde te bestelien — en dit onverschillig welken rang zij bekleed hebben. Door de manschappen te dwingen bij zulk een "eervolle" begrafenis tegenwoordig te zijn, worden de rechtmatige afschuw en verachting voor een zóó laffe en schuldige daad als zelfmoord noodzakelijkerwijze, zoo niet geheel weggenomen, dan toch verzwakt.

Het *Hbl.* zegt daarover :

In het reglement op den garnizoensdienst wordt in het geheel niet van overlijden door zelfmoord gesproken en heeft ieder militair recht om met militaire eer te worden begraven. Zelfs aan geëxecuteerden worden eerebewijzen gebracht.

Intusschen is uit een oogpunt van godsdienstige bezwaren zeker iets te voelen voor den tegenzin van Katholieken om bij de begrafenis van een zelfmoordenaar te moeten opkomen.

Hetzelfde waarover hierboven gehandeld wordt en waartegen niet uitsluitend, zooals het *Handelsblad* toegeeft, Katholieken maar ook alle geloovigen Protestanten en Israëlieten tegenzin gevoelen, hebben wij de vorige week ook hier zien gebeuren. Doch, wij mogen met voldoening melding ervan maken, de protesten bleven niet uit.

Wij waren reeds besloten de zaak in den breede te behandelen, toen in den loop der week verschillende verzoeken ons werden gedaan om onze stem te verheffen tegen de weerzinwekkende wijze, waarop volgens bevel van den kapitein-commandant der troepen hier in garnizoen een onderofficier, die zich gezelfmoord had, werd ten grave gedragen. Tot bewijs hiervan willen wij een der protesten, welke ons ter plaatsing werden aangeboden, hier laten volgen.

In verscheidene Hollandsche couranten, die wij met de laatste mail ontvingen, werd er tegen geprotesteerd, dat soldaten, die zelfmoord als een zondige daad beschouwen, gedwongen waren geworden, het lijk van eenen officier, die zich van het leven had beroofd, naar het graf te volgen. Wat zou men daar dan wel gezegd hebben van het ergerlijke feit, waarvan wij hier de vorige week getuigen waren, dat een sergeant die zich, *zooals iedereen wist*, had doodgeschoten, omdat er een te kort was in de kas der cantine, welke hij op dat oogenblik moest overgeven, met militaire eer en militaire muziek naar het graf werd gebracht. Welken indruk moet zoo iets maken op het volk en den minderen militair? Dat diefstal of verduistering van gelden strafbaar is, weet men. Gold het hier dan een verheerlijking van den zelfmoord ? Waarlijk, om zoo iets te gelasten of toe te laten, moet men al de zonderlingste begrippen hebben van Christelijke moraal en *militaire eer*.

Te hopen is het, dat, waar blijkbaar zulke zaken niet aan het beleid van iederen Commandant kunnen worden overgelaten, van overheidswege instructien zullen worden gegeven, die dergelijke demoraliseerende tooneelen voor de toekomst onmogelijk maken.

Erger wordt het geval en zeker lakenswaardiger het gedrag van den kapitein-commandant, wanneer men weet, dat een begrafenis zooals de bedoelde moordenaar gehad heeft, aan militairen in het algemeen wel *kan* maar niet *moet* gegeven worden, en zeker gaan wij niet te ver met te zeggen, dat de commandant der Curaçaosche troepen door de verleende toestemming onze maatschappij ten zeerste heeft gekrenkt en beleedigd.

Voor die maatschappij toch, welke wij zeker als geloovend in het bestaan van God en in de onsterfelijkheid der ziel moeten veronderstellen, is de zelfmoord een vergrijp, een misdaad tegen God. De zelfmoordenaar eigent zich rechten toe, welke alleen aan God behooren. God heeft den mensch het leven en het bestaan geschonken niet om daarover te beschikken naar willekeur, maar als een schat welke hem ter bewaring wordt toevertrouwd. Aan den meester van den schat, aan God, niet aan den schatbewaarder, den mensch, komt het derhalve toe met den schat te handelen zooals Hem goeddunkt ; m. a. w. : God alleen kan den mensch uit het leven roepen.

Zeker, dikwijls brengt het leven den mensch veel lijden en ellende, maar wij weten ook, dat dat lijden slechts van korten duur is en toegelaten wordt volgens de raadsbesluiten Gods, aan welke wij ons niet mogen onttrekken. De mensch, die zelfmoord begaat, verzet zich tegen de Goddelijke Voorzienigheid, welke het lijden van dezen tijd voor ons een voorbereiding wil doen zijn tot een ander, gelukkig leven. En zoeken wij naar de oorzaak ervan, dat de mensch door zelfmoord zich bevrijden wil van het lijden, wij hebben slechts het woord te hooren van Louis Proal in de *Revue des Deux Mondes* van Mei 1898, waar deze schrijver handelt over *Les suicides par misère à Paris* :

Men kan minder lijden dan eertijds men verstaat minder zich te onderwerpen........Ik schrijf dit gemis aan berusting toe aan de verzwakking van het godsdienstig gevoel bij het volk van Parijs. In de 17e en in de eerste helft der 18e eeuw leefde het godsdienstig gevoel krachtig bij het volk, terwijl het in de hooge standen der maatschappij verzwakt was. Nu is het de tegenovergestelde toestand : terwijl de hooge standen, hetzij uit overtuiging, hetzij uit eigenbelang of uit modezucht de noodzakelijkheid van den Godsdienst voor de maatschappij erkennen, verwijdert het volk van Parijs zich daarvan hoe langer zoo meer........

Zeker, ik geef het toe : het geloof behoedt niet altijd voor den zelfmoord : elke regel heeft zijne uitzonderingen. Maar mij dunkt het zeker, dat *zonder het geloof aan een andere wereld*, waar zij die weenen zullen getroost worden, *zonder het geloof aan een God*, die het leven oplegt als een proef, en die verbiedt eruit te gaan zonder Zijn bevel, dat zonder dat geloof de lijdende mensch gemakkelijker bezwijkt voor de bekoring, in het graf rust te gaan zoeken. Niet meer lijden, de herinnering verliezen aan voorbijgegane smart, de vrees verliezen voor komend lijden, wat is dat aanlokkend voor hem die aan niets meer gelooft. *Het geloof neemt de smart niet weg*, zij verzacht ze, kalmeert ze, zij voorkomt dat de smart ontaardt in wanhoop.

Doch de zelfmoordenaar tracht niet alleen God aan te vallen in Zij-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(11)

Senjorita Orben, como droemidor té laat, ta toema su thee den su camber mes, mientra koe es senjor di castiljo poco bez é ta sali for di su cuarto promer koe diez-un or.

Erna a stoot su koppi mitar basjir for di su dilanti, i tabata mira su dilanti coe su cabez geleund den su mân; tristoe Herman tabata drai di djé i porfin es pida carni di mas grandi koe su roeman mes a poné pé den su tajor, el a doena es cachor koe tabata camna listra abao.

—Kiko papa lo corda awor? Si mi papia di spaarmentoe of economia, lo é rabia. Bo no tin un idea, com hos placa ta bai for di nos mân, Herman dici.

—Toch bo no tin debe? su roeman tabata puntré, mirando é coe spantoe:

—Locura! é dici, mientra el a lamanta bai na bentana.

Erna a sigi papia coe seriedad :

Ajera bo a gaba Steinfels, aunké poco medio, toch é tabata masjar apreciar den regiment. Aunké papa no por doena bo asina tantoe koe el a priminti bo den su momentoenan di orguljo, den toer caso toch lo ta basta es koe bo ta haja. Splendor di nomber Harteneck ta otro cos pé ora mester saca placa.

—No inkieta bo, mi roeman, esainan ta asuntoe koe ta toca homber, koe bo no tin di molestia bo cabez coe nan, asina Herman tabata poerba di doena su roeman un otro pensamentoe.

El a keda ketoe, ma despues di algun minuut el a haci su roeman di repente es pregunta aki:

—Kiko bo ta keré di Lily?

—Si bo ta meen, koe mi ta hajé gracioso, anto mi mester bisa sí, el a respondé, contentoe di a caba coe es asuntoe di placa. E tin un par di wowo maloe den su cabez koe é sabi di usa excelentemente. Conocementoe é no tin asina tantoe manera bo i un coerazon asina bon koe di mi Erna, muchoe moza no tin.

Carinjosamente é tabata pasa manoe riba su cabei.

Drentamentoe di Neinstetten a bin stroba combersacion di es dos roemannan coe otro. Herman a considera es estorbo ai como un interrupcion na bon ora, pa evita mas indagacion. E tabatin su caprichonan. Si é logra haci su roeman hari, semper toch ta keda un sombra riba su cara. I es moza a comprendé: loké é tabata temé ta existi realmente. Entrada den coerazon di su roeman homber tabata strobar pé.

***

Merdia sjers a bini pa bai *Amalienhof*. Baron Harteneck a doena e senjorita manoe pa é drenta i despues el a dirigié na su jioe.

Entre tantoe pa un senjal di Erna es jioe a toema lugar caba banda di djé den es sjers di macutoe.

—Nos lo anuncia bo bisjita semper.

Papiando es palabranan ai coe harimentoe, el a dal e cabainan coe su zwiep, koe nan a lastra e sjers liger di ai coe masjar ligereza bai.

Neinstetten a keda para spantar; como amigoe di su hubentud, el a keré, koe é tin derechi di bai coe Erna ...

—Varios bez mi jioe tin es sorto di maneranan, es baron dici coe es hoben coe un gesto di cortesia, invitando é drenta wagen.

Banidad di Lily Orben tabata profundamente ofender, Neinstetten apena por a larga su mustasji coe sosiegoe i Arnold també aunké é ta apreciar pa un bon papiador é també a keda chocar. Asina anto es biaha di wagen ai tabata pa nan tres basta monótono.

No a troca gravedad di es hoben senjorita, ora na su jegada na Amalienhof solamente es senjor di cas a bini na wagen, mientras tantoe Herman Harteneck como baron Von Steinfels, koe nan a papia tantoe di djé ajera, a keda ariba den trapi cerca es damsnan.

Despues koe nan a caba coe presentacion, es compania a bai den cuarto di senjora Von Glockner. Erna a encargé coe debernan di senjora di cas i Hans Otto tabata judé. Pa gran contentamentoe di Erna, Neinstetten a scohé un lugar banda di senjorita Orben i expresamente é tabata kita for di lugar, oenda Erna tabata haci su trabao.

Pronto Herman Harteneck i baron Steinfels a renoba nan amistad bieuw, koe tabata solamente di masjar poco tempoe, pa motiboe koe poco dia despues koe Herman a drenta den sirbisji na Münberg, Steinfels a toema su retiro.

—Es tempoe ai bo tabata masjar delegar, mi kerido Harteneck. Es promer maniobranan sigur no tabata muchoe facil pa bo. Nan no sâ tin coestumber di tin muchoe consideracion pa hobennan.

—Si bo no a recomenda mi asina tantoe cerca bo amigoe Eichstet, kên sabi com lo a bai coe mi. Cada bez mi tabata tendé puntra : Oenda toch es protegido di Steinfels ta? Sin nin-

ne rechten, hij bedrijft ook een misdaad tegen de maatschappij. De mensch is geschapen niet uitsluitend voor zich zelven, maar in en voor de samenleving, die hem voedt en kleedt, zijn verstandelijk en zedelijk gevoel ontwikkelt, in een woord : hem in alle stadiën des levens ontelbare weldaden bewijst. De schuld, welke die voordeelen den mensch oplegt, kan slechts voldaan worden door een nuttig gebruik van geheel het leven. Wat nu doet de zelfmoordenaar? Hij berooft door den zelfmoord de maatschappij van een lid, dat haar nog nuttig had kunnen zijn ; immers gedurende het leven van den mensch zijn er geen omstandigheden, waarin de maatschappij geen voordeel zou trekken uit het voortbestaan harer leden. Iemand manmoedig zien worstelen met de wisselvalligheden der fortuin is voor anderen een schouwspel, dat verkwikt en versterkt; maar ook wanneer wij ons vergrepen hebben aan hare wetten, heeft de maatschappij alleen het recht ons te vonnissen en te straffen. Hij dus, die door eigen toedoen het leven verlaat vóór den vastgestelden tijd, randt de rechten der samenleving aan en geeft aan zijne medemenschen een voorbeeld, dat indien het algemeene navolging vond, de maatschappij als zoodanig zou vernietigen en de wereld zou ontvolken.

Maar, zal men zeggen, in welke positie ook ik ben geplaatst, het is om die te behouden zoolang ik mij er goed in bevind, doch om ze op te geven zoo spoedig het mij daarin kwalijk gaat. Wordt het leven mij een last, ik kan mij van dien last ontdoen door mij van het leven te berooven. Ik deug tot niets meer, ik ben nutteloos voor de wereld.

Zelfs Jean-Jacques Rousseau veroordeelt den mensch, die aldus spreekt.

„Gij wijsgeer van een dag", vraagt hij, "weet gij dan niet, dat gij geen stap doen kunt zonder dat gij een plicht hebt te vervullen, en dat iedere mensch nuttig is aan de menschheid door het feit alleen, dat hij bestaat? Telkens wanneer gij dit leven zoudt willen verlaten, zeg dan tot uzelven : *Laat ik nog eerst een goede daad verrichten, vóórdat ik sterf;* en daarna sta een hulpbehoevende bij of troost een ongelukkige. Wanneer deze betrachting u heden weerhoudt, dan zal zij u ook weerhouden, morgen, overmorgen, geheel uw leven."

Nog een andere reden overtuigt ons van het misdadige van den zelfmoord. Hij, die zich wetens en willens aan het gevaar blootstelt van voor altijd ongelukkig te zijn, verdient dit te worden en zeker is hij, de hand aan zich slaande, wreed en schuldig tegen zichzelven. De zelfmoordenaar weet of moet althans weten, dat de mensch bestemd is voor een leven hiernamaals; de onsterfelijkheid van 's menschen ziel toch is een noodzakelijk gevolg van het bestaan van God, en hij zal in dat volgend leven gelukkig of ongelukkig zijn naarmate hij zijne plichten heeft vervuld. Die plichten door God opgelegd, volbrengt de zelfmoordenaar niet tot het einde, want iedere dag brengt nieuwe plichten en de dood verhindert hem die tekortkoming te herstellen. De zelfmoordenaar maakt dus zichzelven ongelukkig voor het geheele volgend leven, dat eeuwig duren zal ; hij bedrijft dus een afschuwelijke misdaad tegen zijne ziel, tegen zichzelven.

Men zou hier nog ten overvloede kunnen aanvoeren het bewijs genomen uit elk welvoelend hart dat den zelfmoord verafschuwt maar genoeg ; men ziet het en het spreekt duidelijk uit het bovenstaande : er is maar één kracht, die alle ellenden des levens vermag te verwinnen en den mensch weerhouden zal van een zoo gruwelijke misdaad als de zelfmoord, en die kracht ligt in den godsdienst, in het geloof aan het bestaan van God en aan de onsterfelijkheid der ziel.

Doch wanneer de zelfmoord een zoo afzichtelijk kwaad is, wat heeft dan den kapitein-commandant van het Curaçaosche garnizoen kunnen bewegen om een *eervolle* begrafenis aan den zelfmoordenaar toe te staan? De trouwe plichtsbetrachting van dien militair? Maar er was een tekort in de kas der cantine, die aan zijne zorgen was toevertrouwd : hij had dus misbruik gemaakt van het vertrouwen, dat in hem was gesteld. De eer der familie dan van den vermoorde? Die *eervolle* luidruchtige begrafenis zal niet beletten, dat men haar steeds zal aanwijzen als de familie van een zelfmoordenaar, en zeker is zij nu in nog meer opspraak gekomen dan wanneer het lijk van dien ongelukkige in alle stilte begraven was. Misschien de soldatenmoed, welken de verslagene heeft getoond?... Alsof het een bewijs van moed is, wanneer men zich onttrekt aan de moeielijkheden, die volgen kunnen, alsof het niet laf hartig is te vluchten, wanneer een vijand, onder welken vorm ook en dien men verplicht is te gemoet te treden, ons nadert! Wanneer die onderofficier met voorbedachten rade een ander had vermoord en zelf eenige dagen daarna gestorven was, zou hem zeker geen militaire eerbewijzen bij zijn begrafenis gegeven zijn ; nu hij zichzelven vermoordt en beschikt over een leven, dat hem evenmin toebehoort als dat van een ander, oordeelt de Curaçaosche kapitein-commandant, dat die man *een eervolle militaire begrafenis* moet hebben. Waarlijk de handelwijze, waarvan wij de vorige week getuigen waren, toont wel volslagen gebrek aan gewoon menschelijk gevoel—doch neen, noemen wij liever den waren naam — toont wel duidelijk cynisch ongeloof in den bedoelden officier.

Aan hen, die gelooven — en dat is verreweg het grootste gedeelte der Curaçaosche burgerij — heeft die kapitein-commandant een diep onteerenden kaakslag gegeven, waarvan de schande niet wordt verminderd omdat hij werd toegebracht door een geganteerde hand. Wij geloovigen gaan er echter groot op terwille van ons geloof aan het bestaan van God en aan de onsterfelijkheid onzer ziel het merk dier onteering te mogen dragen en wij zullen het toonen aan eenieder, wel wetend dat de schande van dat merk niet neerkomt op hen, die den kaakslag van het ongeloof ontvangen hebben, maar wel op den man, die dien kaakslag heeft toegebracht.

Tot nadere verklaring van hetgeen wij hierboven schreven over de begrafenis van militairen in onze kolonie, diene nog het volgende: Volgens het garnizoens-reglement van 1815, dat hier nog van kracht is, ofschoon het door honderden bepalingen en contra-bepalingen is verkneed en verminkt, wordt ieder militair met militaire honneurs begraven. Daarna volgen de bepalingen voor iederen rang en deze bestaan alléén hierin dat er driemaal over het graf van den overledene geschoten wordt en dat er zooveel en zooveel dragers en volgers zijn. Van muziek is hoegenaamd geen sprake; dit wordt overgelaten aan de wijsheid van den commandant en kan worden toegestaan naar gelang van de meerdere of mindere verdiensten des overledenen.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Den 8sten Juli jl. overleed in zijne residentie van Panamá Z. D. H. Mgr. José Alejandro Peralta, sinds 1 Juli 1886 bisschop van dat aloude diocees. Z. D. H. werd den 3 Mei 1816 te Nieuw-Pamplona in Colombia geboren en volbracht zijne studiën aan het Latijnsch-Amerikaansch College te Rome.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 25 Juli N°. 425, zijn benoemd : tot sergeant-majoor bij de dd. Stedelijke Schutterij alhier, den sergeant M. A. Correa, en tot sergeant bij dat korps de korporaal J. C. Halley.

***

Bij de op Aruba gehouden verkiezing van een Landraad op den 18 dezer maand is in de plaats van den heer J. B. Arends, de heer C. H. Eman als zoodanig gekozen.

Havennieuws.

Gisteren omstreeks twaalf uur 's middags is Hr. Ms. *Sommelsdijk* uit onze haven naar Sto. Domingo vertrokken. Men brengt deze reis in verband met den moordaanslag, die gepleegd is op den President Heureaux.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Damian Baes, J. Blackburn, Hariet Emerls, Sor Josefa Convento de Sant Clara, de Lima & Co, Piternela Martis, Juan Rosario, Felipe Sentiago, (aang.).

Een aangeteekend rebut verzonden door Guiseppe Lagollo,

Niet vopr verzending vatbaar de volgende brieven geadresseerd aan: George A. Faessel, Henriquez & Co, G. A. Vansel, (ubi?).

Een examen.

Den 26sten en 27sten dezer maand heeft de Heer A. D. G. van Kesteren voor eene daartoe bevoegde commissie met goed gevolg het examen als apotheker afgelegd.

Moordaanslag.

De telegraaf bracht Donderdag hier het bericht, dat de President van St. Domingo Heureaux Woensdagmiddag om half vijf te Moca vermoord is. Gisteren was daar alles nog rustig.

Ingezonden Mededeelingen

---

gun speranza anto mi a haja auxilio i judanza.

Un mirada biboe di Erna su wowo tabata gradici Hans Otto. Senjora Von Glockner a poné un pastetji grandi su dilanti i Lily Orben dici:

—Bo tabata angel tutelar anto di baron Harteneck.

Es majoor no tabata moenstra koe é tabata di es parecer ai: el a hiza su scouder i dici coe frialdad :

—Den mi regimiento no sâ tin coestumber di haci caso di bobennan.

Dispuesto pa un combate, tanta Marie a respondé:

—Bo mester ta gradecido na senjor Von Steinfels, Arnold, koe el a toema interés pa Herman. Es tempoe ai mi tabata cordé masjar.

—Esai mi por comprendé. Ma no tabata por di otro manera, tabata es respondi di bofon.

—Com a keda coe bo zorra? tabata Herman su sigiente pregunta. Enberdad, ki un cabai costoso!

—Ta lástima, mi mester a bendéle, dia mi a toema mi retiro, Hans Otto a respondé.

—Pakiko bo no a mandéle na es lugar koe bo a hereda?

—Sí, lo mi kier a hacié, ma mi no tabata por. Mi tio a skirbi den su testament, koe duranti es un anja koe el a destina pa mi preparacion, mi no por disponé di nada na *Falkenhaus*, ma mi mester larga toer cos manera nan ta.

—*Falkenhaus*, ki un nomber romántico, senjorita Lily tabata observa.

—Ma kiko lo a haci, si tin un cabai di mas den stal? baron Harteneck tabata bofon.

—Mi ta haja, koe baron Von Steinfel a trata coe piedad, asina Erna, koe té awor a papia masjar poco, a coeminza papia Sin duda lo é ta satisfecho di haci es sacrificio ai na recuerdo di su familia.

Harteneck a hiza scouder. Hans Otto su wowonan tabata brilja. Erna a mira na suela ora el a mira, koe Steinfels su bista ta riba djé.

Anochi koe es bisjitanan tabata clar pa bai *Hartenstein* atrobé, Erna tabata para den porta mirando distraídamente su dilanti, é tabata bisti su handschoen.

—Ainda mi no a haja un ocasion, senjorita, é tabata tendé Hans Otto su stem su banda, di bisa bo ki contentoe mi tabata, koe bo a comprendé ami.

Mas di ora a pasa, for di es momentoe koe nan tabata papia di es testament di *Falkenhaus*, ma toch Erna no tabatin ni un momentoe di duda den Otto su intencion.

Tabata un boenita bestia? Erna a puntra amistosamente.

—Lo el a bira excelente, si el a keda haja bon cuidanza. Coe duele mi a largé, esai mi ta reconocé.

Erna a keda ketoe algun momentoe; despues el a hiza su cabez ariba i dici coe amargura :

—Naturalmente es palabra *piedad* mester tin un sonido raar den mi boca. Cuantoe bez bo tabata na ocasion di reganja mi den es ai. Conocé noe ma, senjor Von Steinfels, koe bo ta condena mi.

El a haci un movecion negativa coe su mân drechi. Mirando es moza coe liberalidad den su cara, el a respondé:

—Bo ta considera mi di muchoe poco huicio, senjorita. Si bo kier permiti mi di papia mi intencion abiertamente, lo mi por respondé ainda solamente koe, hasta den casonan....é tabata corta su palabranan....koe pacensji i muchoe bez silencio ta preferibel, ora mi mira dificultad extraordinaria di un estado....lo bo no ta rabiar pa mi sinceridad?

Hans Otto no a haja respondi di su pregunta, pasobra na es mes momentoe senjor Von Neinstetten a corré subi trapi coe un cara contentoe.

—Herman a doena mi su lugar den wagen, de la manera lo mi bai den sjers coe bo, senjorita.

Riba es cara di Erna koe na es momentoe ai tan serio a bini un risa maliciosa.

—Ta duel mi, senjor Von Neinstetten. Es biaha aki mi mester sinta banda di senjorita Lily Orben i papa. Herman sol lo por bien goberna mi brein. Pues bo no corré ningun peligro si bo confia bo né.

Von Steinfels sacando su manoe coe confianza, a pura bai na es landau, mientra koe Erich mester a soporta ainda bofonamentoe di Von Glockernan.

—Ta un moza maliciosa! es hombre bieuw tabata hari, ora també koe es wagen di macutoe tabata bai. E sabi kiko é kier.

I su muger dici també :

—Si mi por doena Neinstetten un consego, anto mi no ta toema ningun molester mas.

Tanta Marie promer tabata mira su esposo, pensativo, despues na Hans Otto. El a mira es bista briljante, ora Erna tabata papia asina bon di es tio di *Falkenhaus*.

CAPITULO IV.

Pa cumpli coe deseo di Lily Orben, Hartenecknan a combida familianan di *Amalienhof* pa un di es dianan sigiente na un *picknick* na es castiljo bieuw.

Como estacion no tabata bon pa damsnan keda muchoe tantoe, tempran caba nan lo cohé camina.

Precis na ora wagen di *Amalienhof* tabata na porta. Pa comodidad di tanta Von Glockner tabata es wagen di macutoe, koe Erna a desea di gia. Tantoe Neinstetten como Steinfels a presenta nan sirbisji pa companja es damsnan.

Ma promer koe senjorita Von Harteneck por a toema un decision Lily Orben dici coe un tono suplicante:

—Senjor Von Steinfels, sea asina bon di keda atras cerca mi, pasobra mi tin masjar miedoe di spoki.

Pronto Lily Orben a comprendé koe toer su esfuerzo pa seduci Neinstetten, ta por nada; é tabatin bista solamente pa senjorita Von Harteneck. Mientra

kracht van de Hypophosphiten-siroop, van de Extracten van mout en kersenschillen, waarmede deze levertraan vermengd is. Vóór den maaltijd gebruikt, helpt het preparaat van Wampole de spijsvertering, zet bloed aan, overwint zwakte en uitputting, herstelt de krachten en voorkomt en geneest de koorts, rheumatisme, buikziekte, algemeene verzwakking, longaandoeningen en alle ongesteldheden, die voortkomen uit bloedbederf. *Het is een geneesmiddel, dat het einde dezer schitterende eeuw waardig is*, een zaak, die alles overtreft. Het is zoet als honig. Eén flesch overtuigt reeds en men kan er niet mede bedrogen worden. Het is te verkrijgen bij alle apothekers. [4]

"EMULSIÓN DE SCOTT"

Mérida, Venezuela, Febrero 12 de 1894.

El suscrito Médico Cirujano certifica: que ha empleado con frecuencia la "Emulsión de Scott" en todos los casos en que están indicados los reconstituyentes.

DR. NAPOLEON F. CORDERO.

NEDERLAND.

Mgr. Drehmanns.

Mgr. Jozef Hubert Drehmanns werd geboren te Roermond 16 April 1843. Na zijn voorbereidende studies te hebben afgelegd in het Bisschoppelijk College aldaar, de philosophie te Rolduc en de theologie in het Groot Seminarie te hebben gemaakt, werd hij 17 Maart 1866 priester gewijd te Roermond.

Gedurende 21 jaar was de Wel-Eerw. heer Drehmanns werkzaam als leeraar aan het College te Weert, tot hij in 1887 werd overgeplaatst als professor der H. Schrift naar het Groot-Seminarie te Roermond. Mgr. Boermans had als pastoor deken van Weert den ijverigen en talentvollen leeraar op prijs leeren stellen en haastte zich, toen hij-zelf bisschop van Roermond geworden was, prof. Drehmanns aan het Groot-Seminarie te verbinden. In de jaren van Weert schreef de werkzame leeraar o. a. een Hoogduitsche en een Latijnsche spraakkunst.

Als hoogleeraar te Roermond bleek hij steeds de rechte man op de rechte plaats te zijn en nam hij werkzaam deel aan de Nederlandsche overzetting van het Oude Testament. De zeer geprezen vertaling der Psalmen is van zijne hand

Mgr. Drehmanns is, zooals particuliere berichten uit Rome luiden, in het Consistorie van 22 Juni benoemd tot Coadjutor van Mgr. Boermans, met recht van opvolging, en tituluir-bisschop van Fakusa.

In geheel het bisdom Roermond heerscht oprechte blijdschap over deze welverwachte benoeming.

De Index.

De Katholieke Kerk heeft sinds eeuwen gehandhaafd de index of lijst van verboden boeken. Aan de Vrijdenkerij zinde dat niet, en nu schrijft in het liberale *Nieuws van den Dag* meester Constantijn het volgende:

Wat anderen doen weet ik niet, maar voor mij houd ik er een "Index" op na. Op die ongeschreven lijst staan alle boeken, die ik niet lezen „wil", die mijn geest niet verheffen, maar verdrukken; boeken, die mijn geloof in mijzelven en de macht van het goede verzwakken; die mij ongeschikt maken voor mijn dagtaak; boeken, die spotten met wat mij heilig is; die het beste wat er in mij is, loochenen; die de vrouw door het slijk sleuren en het huwelijk—dien grondslag onzer samenleving—ondermijnen; wat rein is bezoedelen; de zinnen prikkelen; de verbeelding verontreinigen. Die boeken plaats ik op mijn index. Anderen mogen ze mooi vinden, de schrijvers mogen "artisten" zijn, ik lees ze niet; want ik weet, dat er nog iets is, dat hooger staat dan kunstgenot.

Jong-Turkije.

In de groote zaal van het gebouw *Diligentia* te 's-Gravenhage was een zeer aandachtig luisterend publiek vereenigd om de grieven aan te hooren van Jong-Turkije en Armenië. Van de gedelegeerden werd niemand opgemerkt, wel waren er eenige Kamerleden, o. a. dr. Kuyper, Van Heemstra, De Ras, Van Gilse, Troelstra en Smeenge, terwijl de leiding in handen was van den Heer Van Kol. Verder waren ook aanwezig de heer Stead en mevr. Waszclewics, terwijl in de voorste rijen was gezeten de hoofdcommissaris van politie, de heer Van Schermbeek en een inspecteur bij de recherche, die aanteekeningen maakte. Eenige politieagenten zag men bij den ingang van het gebouw.

Door den heer Van Kol werd de bijeenkomst geopend met een welkomstgroet aan de aanwezigen. Hij wees er op dat deze samenkomst met groote moeilijkheden te kampen had gehad, maar hij was er fier op haar te leiden, daar in Nederland het vrije woord moet toegelaten blijven.

Alsnu trad Ahmed Riza op. Hij wees op de banden tusschen Nederland en Turkije, niet alleen wegens de belijders van het Mohammedanisme in onze Oost (!!); maar ook wegens de handelsbetrekkingen, die in vroeger tijd zeer groot waren (!!)

Spreker trad nu in eenige beschouwingen over de verdrukking van zijn land, opgewekt door de politiek van den tegenwoordigen sultan, de eenige oorzaak van alle rampen. Hij herinnerde daarbij aan de Armenische moorden. Rusland spoort Turkije aan om zijn misdadige staatkunde voort te zetten en Rusland, dat zich als vredesapostel voorопstelt, is zelf de oorzaak dat onnoemlijk velen zijn gedood of tot ellende gebracht.

Hierna las hij het manifest voor door Jong-Turkije aan de conferentie gezonden. Dat adres werd door hem toegelicht en nader uiteengezet dat Jong-Turkije zich wenscht vrij te maken van de bestaande tyrannie onder den tegenwoordigen sultan.

Hierna trad de heer P. Aumeghian, een Armeniër, op die in vurige bewoordingen de ruïne schetste waartoe het Turksche rijk is gebracht door wanbeheer en vervolgingszucht, waarvan hij de schuld wierp niet alleen op de omgeving van den sultan. maar bovenal op den sultan zelf, die in Turkije heet "vader" der volkeren, maar spr. deed herinneren aan Saturnus, die zijn eigen kinderen verslond. Hij verhaalt van de duizenden, die den dood of de kerkerstraf vonden, eenvoudig omdat zij door leugenachtige rapporten van infame spionnen werden aangewezen als landverraders, van de schatten die verspild worden aan de paleizen waarin de sultan slaapt en droomt, terwijl de kleine ambtenaren hun loon niet krijgen uitgekeerd, van de pers, die leugens moet opdisschen in den vorm van officieele mededeelingen, omdat de sultan bang is zelfs den dood van een souverein te zien vermeld. De moord op de keizerin van Oostenrijk werd officieel voorgeschreven te moeten luiden: "overleden na korte ongesteldheid." Hij verhaalde van de Armenische moorden, hoe het volk is geslacht en het land verwoest, hoe de huisgezinnen, beroofd van hunne verpleegsters, aan hongerdood zijn prijsgegeven, en toch niet mogen vluchten!

BUITENLAND.

Rome. — De H. Congregatie der Riten te Rome heeft het proces ingeleid tot zaligverklaring van de dienaren Gods Raphaël Captier en zijn gezellen, van de orde der Predikheeren, die tijdens de Commune in 1871 uit haat tegen het geloof werden ter dood gebracht. Pater Captier en zijn gezellen woonden te Parijs in het college van Arceuil.

Deswege heeft kardinaal Richard aan alle geestelijken en geloovigen van het aartsbisdom Parijs gelast brieven, schrifturen, boeken, enz. van den Eerw. pater Captier of zijn gezellen afkomstig, bij de kanselarij van het aartsbisdom in te leveren, om die stukken bij het proces te gebruiken.

—In Rome beraadslagen op het oogenblik twee vergaderingen. De eene is die van de bisschoppen van Amerika, de andere is de volksvertegenwoordiging der Italiaansche natie.

De eerste vereenigt en beraadslaagt in de meest bewonderenswaardige orde, met indrukwekkende waardigheid. En hoe gaat het met de tweede?

Waarlijk, wij blozen bij het stellen van eene tegenstelling tusschen deze en gene, zegt de *Osservatore*.

Op welsprekende wijze stelt deze tegenstelling het verschil in het licht tusschen het Rome van den Paus en het Rome der revolutie.

Aan de eene zijde ziet men enkel menschen van hooge opvoeding, aan de andere.... ach, laten wij zwijgen! Wij zouden ons schamen, als wij niet wisten, dat onder deze laatsten geen enkele Katholiek zich bevindt.

Het Katholieke Italië lijdt de schande niet van vertegenwoordigd te worden te Monteciterio.

Frankrijk. — Z. H. de Paus heeft aan Z. E. kardinaal Richard, aartsbisschop van Parijs, den volgenden brief gericht:

Mijnheer de kardinaal,

Na de vele blijken van toegenegenheid door Ons aan Frankrijk betoond, was het Ons een bijzondere vreugde te vernemen, dat de Fransche Katholieken op het nationaal Katholieken Congres van 1897 te Parijs zich nauwer hadden aaneengesloten, om de belangen van godsdienst en vaderland te verdedigen.

Maar, de uitkomst mocht deze Onze hoop niet bevredigen.

Op aandringen van vele Fransche Katholieken, willen Wij, zonder de veelvuldige oorzaken te onderzoeken, die aanleiding gaven tot den tegenwoordigen toestand, uwe aandacht vestigen op de zegenrijke gevolgen van de liefdewerken der Katholieken, van de actie der Katholieke vereenigingen.

Deze moeten hand aan hand gaan om in gezamenlijk optreden te werken aan het hoogste geluk van het Fransche vaderland, waarin ieder goed burger belang stelt. Toch kunnen zij dan hun eigen meening op eigen gebied blijven volgen.

Wij hebben er reeds meermalen op gewezen, dat de Katholieken verplicht zijn, dat geluk aan hun vaderland te schenken, en hebben tevens betoogd dat zij beter dan wie ook, daartoe in staat zijn.

Dat zij dus besluiten, zich allen te plaatsen op het terrein van de tegenwoordige Fransche wetgeving, om daar te werken voor het gemeenschappelijk belang van godsdienst en vaderland, met dien geest van eenheid, die iederen goeden Katholiek moet bezielen.

Zoo is steeds door alle eeuwen heen de rol geweest van de ware zonen van deze Christelijke natie, en zoo, wij vertrouwen er vast op, zal ook hun optreden zijn in de toekomst.

Van deze hoop vervuld, smeeken wij 's hemels gunsten over u af en schenken u van ganscher harte, u, de geestelijkheid en de geloovigen van uw bisdom, den apostolischen zegen.

LEO XIII, *Paus.*

Het Fransche ministerie is er. Loubet als president en Waldeck-Rousseau als eerste minister, het scheepje zal wel varen. Daarbij Gallifet, de lofredenaar van Picquart, als minister van oorlog. En Delcassé, die buitenlandsche zaken houdt, terwijl als minister van handel optreedt Millerand, de leider der socialisten. Verder heeft marine Lanessan, justitie senator Monis, landbouw Jean Dupuy, financiën Caillaux, openbaar onderwijs Leygues, openbare werken Baudin, koloniën Decrais.

Kranz is geweerd, en nu is het ministerie mogelijk geworden. Men merkt, wie op dit oogenblik de macht in Frankrijk in handen hebben. Een ministerie met één minister, die heeft verklaard van Dreyfus' schuld overtuigd te zijn, is niet in staat te regeeren.

Engeland. — Tusschen Engeland en Transvaal spant het nog steeds. De Volksraad heeft de onderhandelingen van Kruger volkomen goedgekeurd.

Ziehier wat zijn conclusie is:

De eerste Volksraad, van meening dat het zeer wenschelijk is andere maatregelen te nemen voor eene betere regeling van het stemrecht, besluit:

1°. De onderhandelingen, door den president en de delegatie gevoerd, goed te keuren;

2°. zich accoord te verklaren met de voorstellen van president Kruger betreffende het stemrecht en de arbitrage, en belast den Uitvoerenden Raad in een volkomen en volledigen vorm het voorstel van president Kruger betreffende het stemrecht op te stellen, ten einde het zoo spoedig mogelijk aan de beraadslagingen van den Raad te kunnen onderwerpen.

Dit zal natuurlijk de Engelsche pers weer niet erg vriendelijk stemmen.

Dat men zich op het ergste voorbereidt in Johannesburg, blijkt wel hieruit, dat wagens en levensmiddelen buiten de stad gereed staan, opdat, zoo de uittocht wordt voorgeschreven, alles onmiddellijk kan beginnen.

De groote meeting van Uitlanders te Johannesburg is in de beste orde afgeloopen. Zij werd door vijfduizend man bezocht.

De Staatssecretaris Reitz had aan de politie last gegeven, de meeting te beschermen opdat aan ieder vrije uiting zijner meening zou worden veroorloofd.

Bovendien had de Regeering ter openbare kennis gebracht, dat het haar aangenaam zou zijn, indien geen kiesgerechtigde burgers aan de meeting zouden deelnemen, opdat de goede orde niet zou verstoord worden.

Belgie.—België heeft den naam Frankrijk in alles te willen navolgen. Ook in het kwade. Wat de parlementaire zeden, of liever gezegd, onzeden betreft, is het thans druk bezig.

De zitting der Kamer, tengevolge van het nieuwe kiesrechtontwerp der regeering, was zeer rumoerig. De socialistische afgevaardigden verweten de quaestoren, dat zij het parket hebben saamgeroepen om de zitting bij te wonen. De quaestoren protesteerden en aanvaardden de volle verantwoordelijkheid van hun daden, den socialisten ten spijt. Een geweldig geraas barstte nu aan de Linkerzijde los. De zitting werd

---

koe bibeza i es caracter animoso di luitenant Von Harteneck a conkisté por forza. Nobstante el a elegi Von Steintels pa companjé; coe su sombré den su manoe el a bai sinta banda di es moza.

Ora koe es wagen di macutoe a corré bai, esnan koe a keda tras també a coeminza bai; nan kier a alcanza es ruina na pia pa un camina mas corticoe.

Erich tabata sinta banda di senjora Von Glockner; Erna no tabata nada contentoe, é tabata mira un nubia koe tabata cologa su dilanti i é tabata toema parti masjar poco den combersacion. Ora nan tabata pasa dén es mondi di bera, el a keda enteramente ketoe. Hende por a mira masjar clar, koe mas aja nan a corta hopi paloe pa haci camina mas anchoe; ho no dura muchoe koe hacha i zaag lo coeminza nan trabao di destruccion koe lo haci atrobé un parti di boeniteza i rikeza di Hartenstein desaparecé.

Com firme nan a proponé di conforma nan den loké ta inevitabel, toch es bista ai tabata doloroso pé. El a obliga es cabainan corré duroe koe nan tabata morto cansar. Erna a bolbé hala rosea, ora el a pasa e mondi di bera. Pronto awor nan a alcanza es ruina.

Boelando liger na suela, é dici:

— Com nos ta haci awor? Cual di nos ta keda cerca es cabainan, mi of bo, Neinstetten? Mi a loebida di manda es mucha padilanti, i lo pasa un bon rato, promer koe é jega aki.

(*E ta sigi.*)

verdaagd. Furnémont, een socialist, heft de Marseillaise aan en alle socialisten, benevens eenigen van het publiek, vallen in koor met het refrein in. Men roept: "Leve de Republiek!"

Ondanks de tegenwerking van de oppositie werd de behandeliing van het kiesrechtontwerp, met 88 tegen 16 stemmen en 11 onthoudingen, vastgesteld op 5 Juli.

Gedurig werden verscheiden heftige uitvallen gewisseld. Het slot der zitting beschrijft de *Indépendance Belge* als volgt: "Men kan zich er geen begrip van vormen wat er nu gebeurde. Alle portefeuilles der linkerzijde worden op maat in beweging gebracht. De leden der minderheid schreeuwen nu eens "à bas la calotte!" en zingen dan weer de "Marseillaise." Op een gegeven oogenblik juicht de Rechterzijde, waarschijnlijk om eenige woorden van een lid, die wij niet kunnen hooren.

"Het lawaai, dat de linkerzijde met de portefeuilles weet te maken, overtreft alles wat men zich kan voorstellen. Men zingt nu: "O, Vandenpeereboom"" en ter afwisseling weerklinkt telkens een schel gefluit.

"Van tijd tot tijd laat een lid der linkerzijde zijn portefeuilie rusten, om van een deurwaarder een glas water aan te nemen."— Fraaie manieren!

Spanje. — Te Madrid heeft het schrikkelijk gehageld.

De hagelstorm duurde een half uur en onderwijl vielen hagelsteenen neer ter grootte van tulpenkelken, spoedig waren de straten zes duim hoog met stukken ijs bedekt. In de richting van den wind zijn alle vensterruiten der stad vernield. Madrid zag er uit als een chaos. Daar de zuidwestelijke storm juist kwam op 't oogenblik, dat in 't hoofdpostkantoor de groote avondpost werd gereed gemaakt, was het in 't gebouw zeer druk. Plotseling werd de glazen bekapping door de hagelsteenen stuk geslagen en ambtenaren en publiek moesten in allerijl binnen de gebouwen vluchten.

De koningin was tijdens den hagelstorm onderweg, doch daar de muildieren, die haar equipage trokken, kalm bleven, kon een ongeluk vermeden worden.

Dadelijk na den storm werd het duister.

De zitting van de Cortes moest opgeheven worden, daar de glazen koepel van het gebouw ingeslagen werd. De koetsier van generaal Blanco werd door den hagel op den bok van zijn rijtuig doodgeslagen.

Madrid heeft geen plantsoenen, geen tuinen meer. Alle boomen zijn bladerloos, alle bloemen verpletterd. Het heerlijke *Retiro* en de koninklijke parken zijn totaal vernield. De afgeslagen bladeren en takken liggen een voet dik op den grond.

In sommige straten stond het water een Meter hoog en de paarden stonden er tot aan den buik in 't nat. De doktoren konden geen hulp genoeg verleenen: alle ziekenhuizen waren dadelijk vol patienten.

ADVERTENTIEN.

TIJD-TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK.

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas		Philph.ª		Caracas		Philph.ª		Caracas		Philph.ª		Caracas	
Vertrekt van NEW YORK....	Juli	6	Juli	22	Aug.	5	Aug.	23	Sept.	6	Sept.	23	Oct.	6
Doet SAN JUAN aan........	„	11	„	27	„	10	„	28	„	11	„	28	„	11
„ PONCE	„	12	„	—	„	11	„	—	„	12	„	—	„	12
„ CURAÇAO	„	14	„	29	„	13	„	30	„	14	„	30	„	14
Komt aan te LA GUAYRA..	„	15	„	30	„	14	„	31	„	15	Oct.	1	„	15
Vertrekt van „ ..	„	18	Aug.	3	„	17	Sept.	4	„	18	„	4	„	18
Komt aan te PTO. CABELLO	„	19	„	4	„	18	„	5	„	19	„	5	„	19
Vertrekt van „	„	20	„	5	„	19	„	6	„	20	„	6	„	20
Komt aan te CURAÇAO	„	21	„	6	„	20	„	7	„	21	„	7	„	21
Vertrekt van „	„	22	„	7	„	21	„	8	„	22	„	8	„	22
Doet LA GUAIRA aan	„	23	„	8	„	22	„	9	„	23	„	9	„	23
„ PONCE „	„	25	„	10	„	24	„	11	„	25	„	11	„	25
„ SAN JUAN „	„	26	„	11	„	25	„	12	„	26	„	12	„	26
Komt aan te NEW-YORK	„	31	„	16	„	30	„	17	Oct.	1	„	17	„	31

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van CURACAO	Juni	24	Juli	14	Juli	29	Aug.	13	Aug.	30	Sept.	14	Sept.	30
Komt aan te MARACAIBO	„	25	„	15	„	30	„	14	„	31	„	15	Oct.	1
Vertrekt van „	„	29	„	19	Aug.	4	„	18	Sept.	5	„	19	„	5
Komt aan te CURACAO	„	30	„	20	„	5	„	19	„	6	„	20	„	6
Vertrekt van „	Juli	3		—	„	7		—	„	8		—	„	8
Komt aan te MARACAIBO	„	4		—	„	8		—	„	9		—	„	9
Vertrekt van „	„	6		—	„	10		—	„	12		—	„	11
Komt aan te CURACAO	„	7		—	„	11		—	„	13		—	„	12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur		A.R.Thorp		Hildur		A.R.Thorp		Hildur		A.R.Thorp	
Vertrekt van NEW YORK........	Juni	7	Juni	21	Juli	12	Juli	28	Aug.	12	Aug.	28
Komt aan te CURACAO.........	„	16	„	30	„	21	Aug.	6	„	21	Sept.	6
Vertrekt van „	„	17	Juli	1	„	22	„	7	„	22	„	7
Komt aan te MARACAIBO......	„	18	„	2	„	23	„	8	„	23	„	8
Vertrekt van „	„	25	„	11	„	28	„	13	„	29	„	14
Komt aan te CURACAO.........	„	26	„	12	„	29	„	14	„	30	„	15
Vertrekt van „	„	26	„	13	„	29	„	14	„	30	„	15
Komt aan te NEW YORK........	Juli	5	„	22	Aug.	7	„	23	Sept.	8	„	24

Imprenta de la Libreria de A. M. BETHENCOURT É HIJOS, Curaçao